

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de 1985 yılında birçok ilde uygulanan koruculuk sisteminin gelinen aşamada paramiliter bir aparata dönüştüğü ve dönem dönem sistematik suç işlenmesine neden olduğu kamuoyuna yansımaktadır. Sayısı on binlerle ifade edilen korucuların denetimsiz, eğitimsiz ve kamu gücü kullanan silahlı bireyler olarak suç ve şiddet vakalarına karıştığı birçok olay kamuoyuna yansımıştır. Silah, insan, uyuşturucu kaçakçılığı gibi ağır suçlarda dahil birçok suça bulaşan koruculuk sisteminin belirli bir takvim dahilinde rehabilite edilerek sonlandırılması, işsizlik tehdidi altındaki bu kişiler için insan onuruna yakışır alternatif istihdam imkanlarının oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçlarla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca konu hakkında Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

GEREKÇE

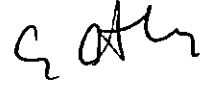
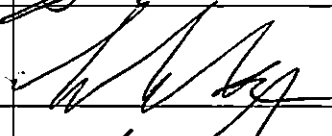
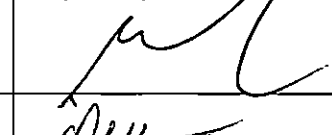
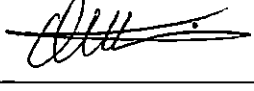
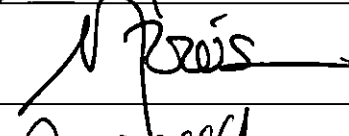
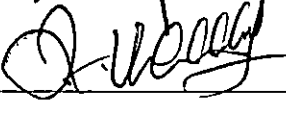
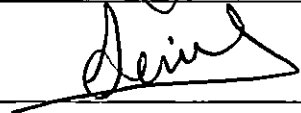
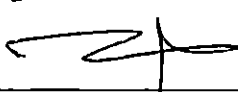
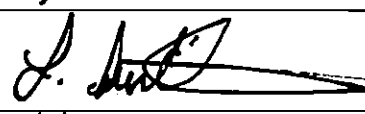
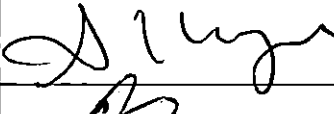
Türkiye’de 1985 yılında 22 ilde “geçici” köy koruculuğu (GKK) sistemi uygulaması sonra 13 il daha eklenerek yaygınlaştırılmıştır. 1988 yılında 14 bin olan korucu sayısı, 1992 yılında koruculara maaş bağlanması ile hızla artmış, 1995 yılında bu sayı 62 bine, 2000 yılına doğru 90 bine yükselmiştir. Uygulaması 40 yıla yaklaşan “koruculuk sistemi” siyasal iktidarlar tarafından çok amaçlı bir aparata dönmüş durumdadır. Bir tür paramiliter yapı olarak kurumsallaştırılan koruculuk sistemi ülkenin genelinden ziyade Kürt nüfusun yoğun yaşadığı doğu ve güneydoğu illerinde yoğunlukla uygulanmaya devam ediyor. Görev sırasında binlerce korucunun yaşamını yitirdiği bu süreçte koruculara daha düşük maliyetli güvenlik personeli gibi yaklaşılmıştır. “GKK politikasının uygulandığı bölgede, meydana getirdiği toplumsal, siyasal ve ekonomik olumsuzluklar, politika içindeki aktörlerin neden olduğu insan hakları ihlalleri ve kendilerinin bir kamu görevlisinin sahip olduğu asgari haklara sahip olamamaları açılarından başarısız bir politika” olduğu ifade edilmektedir.

Bölgedeki idari, askeri ve ekonomik işleyişin önemli bir parçası olan koruculuk sosyolojik bir vaka halini almış durumdadır. İlk kuşak koruculardan günümüze korucuların kullanılma süreçleri farklılaşmıştır. İlk dönem korucularının önemli bir bölümü köylerinden zorla çıkarılma tehdidi altında silah altına alınırken son dönemlerde bölgedeki yüksek işsizlik sorunu

koruculuğu kamusal bir istihdam alanına dönüştürmüştür. Koruculuğun ilk dönemlerindeki “zorunlu tutulma” ve “gönülsüzlük” halleri dönem dönem toplu silah bırakma veya köy-yaşam alanlarını terk etme gibi sonuçlara yol açarken geline aşamada “referansla işe alınan bir kamu işine dönüştürülmüş durumdadır.”

Koruculuk tarihi içerisinde “silah, uyuşturucu, insan kaçakçılığı, cinayet, yağma vb.” suçlara bulaşan kişi ve birimlerin olduğu birçok vakada kamuoyuna yansımıştır. İçişleri verilerine göre, 2003 yılına kadar, muhtelif adli suçlara karışan 2 bin 376 köy korucusu hakkında yasal işlem yapılmıştır. Gönüllü Köy Korucularından 264'ü "insan öldürme", "öldürmeye teşebbüs", ateşli silahlarla ilgili yasaya muhalefet, "meskun mahalde silah atmak" ve "orman kaçakçılığı" gibi adi suçlardan ötürü hüküm giymiştir. 44 kişinin yaşamını yitirdiği Bilge Köyü katliamı (4 Mayıs 2009), “Hançer Timi cinayetleri (2010)” gibi vakaların dışında da savcılıklara yansıyan, TBMM Meclis Araştırma raporlarında yer alan birçok vakada korucuların suç işlediği, sivillere ve sivil yerleşim alanlarına kamu gücü ve devlet silahını kullanarak zarar verdiği defaten kamuoyuna yansımıştır. Özellikle zorla boşaltılan birçok köye korucuların yerleştirildiği bilinen bir durumdur. Son dönemlerde de devletin kendisine verdiği silah ve sağladığı kamu gücünü kullanarak kadına yönelik şiddet, orman yakma-ağaç kesme, gasp ve insan kaçırma ve benzeri suçlara bulaşan korucuların olduğu kamuoyuna yansımaktadır. Bir bütün olarak koruculuk rejiminin rehabilite edilerek ortadan kaldırılması, korucular için alternatif istihdam alanlarının geliştirilmesi, “15 Temmuz ve Wagner vakalarından” hareketle silahlı güçlerin kamu yararına aykırı örgütlenmelerine alan açılmaması amacıyla kapsamlı bir politika uygulanması gerekiyor.

Denetimden uzak, eğitimsiz, yeterli donanımda olmayan sivil birlikleri “askerleştirme” yöntemi toplumun her alanına nüfuz edemeyen devletler için uygulanan bir yöntem haline gelmiştir. Guatemala, Peru, Cezayir, Kolombiya ve Afganistan bunlardan sadece bir kaçıdır. Türkiye’de koruculuk sisteminin uygulanmaya devam etmesinin gerekçelerinin yeniden gözden geçirilmesi ve koruculuk sisteminin lağv edilmesi amacıyla kapsamlı bir çalışma yapılması gerekmektedir. Verimsiz bir istihdam alanı olarak bu uygulamanın kamu bütçesine yükü katma değer üreten alanlara yönlendirilmeli ve bölgede somut istihdam alanlarının inşasında bu bütçe kullanılmalıdır. Bu süreçte toplumsal bir travmaya dönüşen yaşam yitimlerini, engelli kalmaları ve diğer psiko-sosyal sorunları çözmek amacıyla kapsamlı araştırmalar yapılmalı ve kamu politikaları uygulanmalıdır. 1985-2023 yılları arasında kullandığı kamu gücü ve devlet silahını istismar ederek suça bulaşan korucuların rehabilitasyonu için özel bir çalışma yürütülmelidir. Koruculuk sisteminin rehabilite edilerek lağv edilmesi amacıyla kapsamlı bir meclis araştırması komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	TULAY HATİMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3			
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	